

Mud Volapüka

Nüm 42

3 febul 2017

Sevols-li, das...

Jüfavödems pageböls fa tsyinans ad skeapön sänsuri pö bevüresod

Kisi sümik labons vöds ‚yunul 4id‘, ‚Falun Gong‘ [法輪功 ‘] e ‚däspot‘? Ons valik binons pö sänsur tö Tsyinän. Bi bevüresod tö Tsyinän vedon pöpedikum, sänsuram fa reiganef Tsyinänik estäänikon i love on. Resodasit labü nem ‚Desinod „Jeläd goldik“‘ (necalöfiko ‚Mön gretik Tsyinänik filik‘) binon sit sibama nineda bevüresoda tö Tsyinän, kel blokon notetis kels binons nevipabik cedü reiganef Tsyinänik.

Jutam love ‚Mön gretik Tsyinänik filik‘.

Yunul 4id yela 1989id binon dät teifülama bludik protestas studanik su piad el ‚Tiananmen‘ [天安門廣場 ‘], kü reiganef ideidon tumis (igo bo-la, milis) studanas. Sekü atos binats alik numatas 6, 4 e 89 pamoükons fa sänsur.

‚Falun Gong‘ [法輪功 ‘] binon pläg meditik püdöfik, kel piproibon tö Tsyinän ün yel 1999id as „lejon häretik“ e palecedon lekredakobädu tapüköl lejoni budik. Züpans onik padränälons levemiko. Vöd ‚däspot‘ paproibon, dat tsyinans no kanons gebön oni ad blamön reiganefi.

Fino bevüresodigebans Tsyinänik eprimikons süükön jafäli timü kosäd pö bevüresod, pato ven atos tefon krüti reiganefa. Dono jüfavödems, leigatonavöds e mituls desinik difiks paloseidons fa el ‚China Digital Times‘ pekonletöls, kelis bevüresodigebans Tsyinänik gebons ad skeapön sänsuri pö bevüresod.

1. Log-läned (目田 - ‚mù tián‘)

Näisinif: lib (自由 - ‚zìyóu‘).

Plän: pö bevüresod Tsyinänik vöd ‚lib‘ (自由 - ‚zìyóu‘) binon ön sänsur, klu bevüresodigebans gebons vödedi ‚log-läned‘ (目田), bi hieroglifs at sümmons logotiko lü ‚lib‘ (自由) ab nen lienils löpik. Vödedit at pidatikon ün yel 2010id, kü pledans Tsyinänik ela ‚World of Warcraft‘ itüvons, das pö revid lätik pleda vöds mödik pepoibons.

‚Lib‘ pesäkapöl evedon elu ‚log-läned‘.

2. Vestigam (kontrol) vatimaledöma (抄水表 - ,chāo shuǐbiǎo')

Näisinif: visit poldanefa.

Plän: sifans Tsyinänik anik no vilons maifükön yani poldanefe, e poldans suvo, plas ad breikön yani (kelos frädon timi e töbidis mödiks), miagons (simulons) jäfüdavobanus düna vatarüdik, kels ekömons ad xamön gretedis vatimaledömas.

- Ekömobs ad xamön vatimaledömi

- Esagom, das vatimaledöm omik papladon plödo

3. Dalabot (lieg) netik (国宝 - ,guóbǎo')

Näisinif: bür topik (ninedik) sefa, diläd ministera sefa, kel bejäfon taanis sogädaleoda reiganefa Tsyinänik, kompanis pro menagitäts, lekredakobädis e „störanis“ sonemik votik.

Plän: lieg netik (国宝 - ,guóbǎo') binon leigatonavöd büra ninedik sefa (国保 - ,guó bǎo'). Calans büra at distidü poldanef komunik no stadon pö kontrol reiganef e suvo migebons nämädi okiks. Bi ,pand' [,ber bambudik'] palecedon liegu netik Tsyinäna, bevüresodigebans Tsyinänik suvo gebons oni as sümbol büra ninedik sefa.

4. Klänapled (猫猫 - ,duǒ māomāo')

Näisinif: deadam in bür poldanefa pö dinäds miniludik (nenotik).

Plän: fraseod at ivedom sevädiku pos deadam farmana in bür poldanefa. Pifanäbükon demü cöpam nelonöfik fota ed ideadon in poldaneföp. Ad klänapledön mekädi poldanas, cifod isteton, das utan edeadon, egetölo blütoti kapa timü klänapled ko fanäbs votik.

Komip (mät) klänapleda fanäböpik

5. Cifazif reigänik (帝都 - ,dìdū')

Näisinif: ‚Beycing‘ (cifazif Tsyinäna, topät reiganefa).

Plän: ad skeapön sänsuri demü krütam boliti Beycinga (reiganefa), bevüresodigebans Tsyinänik iprimikons gebön fraseodi „cifazif reigänik“. Ab sänsurans itüvülons käfedi at e sis yunul 19id yela 2015id vöded „cifazif reigänik“ piblokon pö el „Weibo“ (naalog Tsyinänik ela ‚Twitter‘).

6. Bexänön (lovegolön) möni (翻墙 - ,fān qiáng')

Näisinif: cütön bloki bevüresoda.

Plän: bevüresodigebans Tsyinänik nemons bloki bevüresoda elu „mön“. Steifons „lovegolön möni“, gebölo nünömaprogramis distöfik, samo, resodis pemiagöl privatik (els ‚VPN‘), kel kamufons ladetis elik ‚IP‘ oniks.

7. Paan gretik (大 ▪ 袂 - ,dà kùchǎ')

Näisinif: bumot ela ,Televid zänik Tsyinänik'.

Plän: bumot bisar febäda televidik zänik netik suvo pakofon pö pöp demü süm ko niblit u maged mena, seadöl su prifetabäsin (tvaletabasin).

8. Detävön lü spat (散步 - ,sànbù')

Näisinif: notodön nekoteni ko bolitam reiganefa malekölo su süts.

Plän: tö Tsyinän binos fikulik ad jenükön protestis, bi begapenäds ad meugijon pezepöl parefudons, e sedam lapelis pö stadäts löpikum binon dun nensekik ed igo riskädik. Klu Tsyinänans idatikons modi siämöfikum ad protestön, samo, „spats“.

Ün yel 2007id lödans zifa el ,Xiamen' [,廈門市 '] ijenükons „spatis“ protestölo ta bum fabrika kiemavik, prodöl kiemoti saunadämik el ,paraxylene'. Vöded votik sümik ko „spats“ binon „dalogön logöfotis“. Geboys oni kü tävons lü ,Beycing' [,北京 '] ad dalofön (kusadön) lapelis. Bi poldanef suvo steifülon stöpädön lapelans dat no reafons ini cifazif, uts sagons, das tävons lü ,Beycing' ad „dalogön logöfotis“.

9. Calans nüdik (裸官 - ,luǒguān')

Näisinif: cifodans (calans reiganefa), kels nelonöfiko eblinons labodis netik röletanes tö foginän.

Plän: tatacalans Tsyinänik remädovik deblinons monemis de Tsyinän lü kalots pö banks foginik, kludo panemons elu „nüdik“, sevabo, ,nen labem'.

10. Hiel ,Kim' 3id bigik (金三胖 - ,Jīn Sān Pàng')

Näisinif: hiel ,Kim Jong Un' (balidal Nolüda-Koreyäna).

Plän: posä hiel ,Kim Jong Un' evedom cifalu Nolüda-Koreyäna, bevüresodigebans Tsyinänik edatikons ome zanädanemi „biganül hiel ,Kim' Illid“.

Reidolsös finoti yege da at pö nüm fovik.